

BIJLAGE II - Implementatie terugtrekkingsakkoord

Hieronder wordt stil gestaan bij de implementatie van het terugtrekkingsakkoord (TA). Volledige en effectieve implementatie van dat akkoord is van belang voor diverse onderwerpen waaronder de rechten van burgers.

Het terugtrekkingsakkoord biedt op een aantal beleidsterreinen reeds juridische zekerheid. De in dat akkoord overeengekomen overgangperiode heeft alle actoren extra tijd gegeven om zich op de veranderende situatie voor te bereiden. Het is van belang dat het terugtrekkingsakkoord en de protocollen volledig en tijdig geïmplementeerd worden.

De volledige en effectieve implementatie van het terugtrekkingsakkoord is en blijft een prioriteit van het kabinet. In het terugtrekkingsakkoord is een breed palet aan afspraken gemaakt die veel terreinen beslaan. Op een beperkt aantal onderwerpen was nog nadere uitwerking noodzakelijk, zoals ook aan uw Kamer medegedeeld in de kabinetsappreciatie van het aangepast terugtrekkingsakkoord.¹ Het geëigende forum om over de implementatie van het terugtrekkingsakkoord te spreken is het Gemengd Comité², waarin zowel de EU als het partijen vertegenwoordigd zijn.

De medevoorzitters van het Gemengd Comité, Maroš Šefčovič en Michael Gove, bereikten op 8 december³ een principeakkoord over de nog openstaande punten bij de implementatie van het terugtrekkingsakkoord. In reactie op het bereikte principeakkoord heeft het VK omstreden passages van conceptwetgeving geschrapt die unilateraal uitleg aan onderdelen van het Protocol Ierland/Noord-Ierland zouden hebben gegeven.

De overeenstemming tussen het VK en de EU over de nog openstaande punten bij implementatie van het terugtrekkingsakkoord ziet grofweg op drie onderdelen: a) implementatie van het burgerrechtendeel; b) implementatie van het Protocol Ierland/Noord-Ierland; en c) het overeenkomen van een lijst van 25 personen die bereid en in staat zijn om als lid van een arbitragepanel op te treden.

a. Implementatie burgerrechtengedeelte

Zoals eerder aan uw Kamer gemeld zijn de rechten van burgers voor het Nederlands kabinet en de andere EU lidstaten altijd een topprioriteit geweest bij de onderhandelingen rondom het vertrek van het VK uit de EU. Daarom is het kabinet nauw betrokken geweest bij de implementatie van het burgerrechtengedeelte van het terugtrekkingsakkoord. Zo heeft Nederland zich in Brussel actief ingezet om verheldering te krijgen over de juridische uitleg en technische operationalisering van bepalingen in het burgerrechtengedeelte van het terugtrekkingsakkoord. Dit heeft bijgedragen aan een correcte implementatie door de betrokken uitvoeringsinstanties in Nederland en een uniforme interpretatie tussen de EU en het VK. Ook heeft Nederland het belang van een volledige en correcte implementatie van het burgerrechtengedeelte uit het terugtrekkingsakkoord door het VK benadrukt tegen de achtergrond van de signalen die het kabinet daarover ontving of actief heeft opgehaald in de contacten met belangenorganisaties. Tevens heeft Nederland in Brussel gewezen op het belang van voldoende voortgang van de implementatie binnen de EU, zodat ook de rechten van VK burgers in de EU op de juiste wijze beschermd worden. Mede op verzoek van Nederland wordt het driemaandelijks rapport over de voortgang in de lidstaten en het VK met de implementatie van het burgerrechtengedeelte openbaar gemaakt nadat dit in het gemengd comité besproken is. Verder heeft het gespecialiseerd comité twee technische besluiten genomen⁴ die bijdragen aan een correcte implementatie van het burgerrechtengedeelte.

b. Protocol Ierland/Noord-Ierland

¹ Kamerstuk 23987, nr. 369.

² Artikel 164 terugtrekkingsakkoord.

³ Kamerstuk 21501-02, nr. 2253.

⁴ 1) De startdatum waarop de afspraken over coördinatie van sociale zekerheid tussen de EU en het VK zoals opgenomen in het terugtrekkingsakkoord van toepassing worden op onderdanen van de EER en Zwitserland die zich in een gelijkwaardige grensoverschrijdende situatie bevinden; 2) Correcties van fouten en omissies in het burgerrechtengedeelte van het terugtrekkingsakkoord.

Ter implementatie van het Protocol Ierland/Noord-Ierland zijn de EU en het VK tot de volgende overeenkomsten gekomen en zijn onderstaande unilaterale verklaringen afgegeven.

Besluit Gemengd Comité over bepaling Goods not at risk

De EU en het VK zijn overeengekomen onder welke voorwaarden goederen in Noord-Ierland ingevoerd kunnen worden vanuit derde landen en vanuit het VK zonder dat er een risico bestaat dat deze op de interne markt van de EU terecht kunnen komen. Goederen uit het VK kunnen in aanmerking voor een vrijstelling van invoerrechten komen en die uit derde landen kunnen in aanmerking komen voor het Britse toepasselijke tarief. Goederen die onder handelsdefensieve maatregelen vallen kunnen nooit aanspraak maken op deze speciale bepaling. In het Protocol is opgenomen in art.5(2) dat alleen goederen die aan twee voorwaarden voldoen in aanmerking komen. Deze voorwaarden betreffen de niet-commerciële verwerking en het voldoen aan verdere criteria. Zowel het begrip niet-commerciële verwerking als de verdere criteria zijn in dit besluit van het Gemengd Comité uitgewerkt.

- I. Niet-commerciële verwerking is gedefinieerd als kleine importeurs die minder dan 500.000 Britse Ponden per jaar omzetten, of wanneer verwerking in Noord-Ierland alleen plaatsvindt voor voedsel dat direct verkocht wordt, voor de bouw, gezondheidszorg, non-profit of veevoer.

Er wordt bij de inkadering van deze *Goods not at risk* een onderscheid gemaakt tussen goederen die direct vervoerd worden uit Groot-Brittannië naar Noord-Ierland en goederen die direct vervoerd worden uit derde landen naar Noord-Ierland. Voor goederen uit Groot-Brittannië is de tweede voorwaarde:

- II. (a) Het EU-tarief voor het specifieke product is nihil of een autorisatie is verkregen van de VK-autoriteiten. Voor deze autorisatie is een uitgebreide lijst vereisten opgenomen in het besluit, met daarbij ook monitoring; of
- II. (b) Het EU-tarief voor het specifieke product is lager dan het VK-tarief, of een autorisatie is verkregen van de VK-autoriteiten en het verschil tussen het VK-tarief en het EU-tarief is minder dan 3%.

Als laatste onderdeel is een herzieningsclausule opgenomen. Bij significante verstoring van de handel voortvloeiend uit de toepassing van deze afspraken kunnen beide verdragspartijen elkaar daarover in het Gemengd Comité informeren voor 1 augustus 2023. Wanneer hier geen wederzijds tevredenstellende oplossing voor gevonden wordt, vervallen de artikelen in het besluit die de criteria voor de '*goods not at risk*' uiteenzetten per 1 augustus 2024, tenzij het Gemengd Comité voor 1 april 2024 besluit de toepassing van deze artikelen toch voort te zetten. Besluiten in het Gemengd Comité moeten in onderlinge overeenstemming genomen worden.

Nederland heeft ingestemd met het aan dit besluit van het Gemengd Comité voorafgegane Raadsbesluit. Het kabinet verwelkomt de gemaakte afspraken tussen de EU en het VK, die de handel tussen Groot-Brittannië en Noord-Ierland verhelderen. Indachtig de motie Buma⁵ is het uitgangspunt van Nederland dat afspraken over het specifieke arrangement voor Noord-Ierland niet tot benadeling van Nederland of andere lidstaten kunnen leiden. Mochten deze afspraken onverhoopt toch tot significante verstoring van handelsstromen leiden, dan biedt de overeengekomen herzieningsclausule afdoende waarborgen naast de mogelijkheden die de EU heeft om doorlopend de Noord-Ierse handel te monitoren onder art. 12(2) Protocol.

Besluit Gemengd Comité over Landbouwsubsidies Noord-Ierland

Art. 10(1) Protocol voorziet in de toepassing van de EU staatssteunregels op steunmaatregelen van het VK voor zover deze de handel tussen Noord-Ierland en de EU kunnen beïnvloeden. Onder art. 10(2) wordt hier een uitzondering op gemaakt door aan te geven dat bepaalde vormen van landbouwsteun tot een vast te stellen maximumbedrag toegestaan zijn voor zover niet in strijd met WTO-regels. De procedure voor de vaststelling van dit maximumbedrag is geregeld in annex 6

⁵ Kamerstuk 2150120, nr. 1268.

van het Protocol Ierland/Noord-Ierland. Hierin is vastgelegd dat het VK jaarlijks landbouwsteun in Noord-Ierland mag geven tot een maximumbedrag vastgesteld wordt op basis van:

- I. de huidige landbouwsteun overeenkomstig het GLB;
- II. wat het VK qua beleid als ondersteuning voorziet voor de landbouw in Noord-Ierland;
- III. mogelijkheden tot inpassen wijzigingen in de ondersteuning onder het EU GLB.

Het besluit van het Gemengd Comité over Landbouwsubsidies voor Noord-Ierland stelt binnen dit raamwerk een maximum voor te verstrekken landbouwsteun van 382,2 miljoen GBP, met mogelijkheden voor een kasschuif van 25,03 miljoen GBP. Daarboven is in uitzonderlijke gevallen 6,8 miljoen GBP steun toegestaan, wanneer de Europese Commissie art. 219, 220 of 221 van Verordening 1308/2013 toepast, of wanneer er sprake is van dierziekte of andere gevallen van overmacht of bijzondere omstandigheden. Voorts is in het besluit van het Gemengd Comité ook een maximumbedrag voor mogelijke steun voor visserij en aquacultuur vastgelegd van 16,93 miljoen GBP, voor een periode van vijf jaar, per jaar niet meer dan 4,01 miljoen GBP.

Nederland heeft ingestemd met het aan dit besluit van het Gemengd Comité voorafgegane Raadsbesluit. Het kabinet steunt het besluit zoals genomen door het Gemengd Comité en acht goede monitoring van de gemaakte afspraken cruciaal voor de goede en getrouwe implementatie van het Protocol.

Besluit Gemengd Comité over fouten en omissies

In navolging van het in juni van dit jaar genomen besluit tot technische aanpassing van het terugtrekkingsakkoord (de correcties van fouten en omissies in het burgerrechtengedeelte en het gedeelte over de financiële bepalingen in het terugtrekkingsakkoord), is door het Gemengd Comité besloten om de volgende aanpassingen te doen.

- I. Verwijdering van twee verordeningen omdat die zien op het registreren van voertuigen in een lidstaat, niet op het op de markt brengen van die goederen.
- II. Acht onderdelen EU-wetgeving toegevoegd voor toepassing in N-IER die per abuis niet waren opgenomen, zoals op voedsel het 'lot' aanmerken, drugprecursoren, zaden, culturele goederen, plastics en bilaterale waarborgen.
- III. Bij verschillende verordeningen op gebied van het EU-handelsrecht (sub-delen van handelsdefensieve maatregelen, safeguards, GSP) wordt verduidelijkt dat de termen "Member State" of "Union producers" niet zien op Noord-Ierland. Deze verduidelijking was nodig omdat Noord-Ierland onderdeel uitmaakt van het douanegebied van het VK.

Nederland heeft ingestemd met deze wijzigingen via het aan dit besluit van het Gemengd Comité voorafgegane Raadsbesluit.

Besluit Gemengd Comité over arrangementen onder art. 12(2) Protocol Ierland/Noord-Ierland

Onder art. 12(2) van het Protocol Ierland/Noord-Ierland heeft de EU de mogelijkheid toe te zien op de naleving van Unierecht voor zover opgenomen in het Protocol. Het VK dient dit te faciliteren, de gevraagde informatie te leveren en de gevraagde handelingen uit te voeren. Het besluit van het Gemengd Comité biedt nader invulling aan deze afspraken. Zo worden arrangementen om informatie te delen overeengekomen, wordt nader ingevuld hoe het uitvoerend personeel van de Europese Commissie en hun familie behandeld worden en wordt toegezegd dat het VK zal voorzien in werkplekken voor deze afgevaardigden. Daar het autorisatiesysteem voor *goods not at risk* onder de reikwijdte van art. 12(2) Protocol valt, zal het besluit ook daarop van toepassing zijn.

Nederland heeft ingestemd met aan dit besluit van het Gemengd Comité voorafgegane Raadsbesluit en verwelkomt een oplossing voor de uitwerking van art. 12(2).

Unilaterale verklaringen van zowel VK als EU over exportverklaringen

In een unilaterale verklaring heeft het VK uiteengezet dat zij voor de goederenstroom van Noord-Ierland naar Groot-Brittannië de VK-uitvoeraangiftes en het plaatsen van goederen onder de regeling uitvoer op andere wijze kan vormgeven, met gebruik van passende elektronische systemen. Hierop zijn beperkt uitzonderingen mogelijk.

In een separate unilaterale verklaring heeft de EU aangegeven hier kennis van te nemen. Nederland heeft kennis genomen van beide unilaterale verklaringen.

Unilaterale verklaringen van zowel VK als EU over vleesproducten

In een unilaterale verklaring heeft het VK uiteengezet dat voor een aantal specifieke verse vleesproducten afkomstig uit Groot-Brittannië voor directe verkoop in supermarkten aan eindconsumenten in Noord-Ierland een overgangstermijn van 6 maanden wordt gehanteerd. Dit geldt voor gekoeld en bevroren gehakt van pluimvee, loopvogels en wild-gevogelte, gekoeld gehakt van andere dieren dan pluimvee, gekoelde vleesproducten en alle onverwerkte vleesproducten geïmporteerd in Groot-Brittannië afkomstig uit het EU-gebied betreffende sanitaire en fytosanitaire standaarden (SPS). Deze producten dienen vergezeld te gaan van officiële certificering van VK-autoriteiten en voorzien van een sticker met daarop een label "*These products from the United Kingdom may not be sold outside Northern Ireland*". Het VK zal de EU doorlopend informeren op grond van art. 12(2) Protocol.

In een separate unilaterale verklaring heeft de EU aangegeven hier kennis van te nemen. Nederland heeft kennis genomen van beide unilaterale verklaringen.

Unilaterale verklaring van zowel VK als EU over officiële certificeringen

Het VK verklaart voor een periode van maximaal drie maanden na afloop van de overgangsperiode het huidige EU-SPS-regime aan te houden, met uitzondering van de producten genoemd in de unilaterale verklaring over vleesproducten om praktische redenen. Deze uitzondering geldt voor een lijst van supermarktleveranciers die door het VK zijn geaccrediteerd en voor 31 december 2020 aan de Europese Commissie zijn overhandigd. Deze lijst is niet aanpasbaar. Voor deze producten geldt dat ze dienen te zijn 1) voorzien van een sticker met de tekst "*These products from the United Kingdom may not be marketed outside Northern Ireland*", 2) bedoeld voor consumenten, 3) voorzien van een versimpeld certificaat waarop is aangegeven aan EU-verplichtingen voldaan te zijn, 4) via een grenscontrolepost in Noord-Ierland te zijn ingevoerd, en 5) te worden gemonitord onder de verplichtingen van art. 3(38) 2017/625. Het VK verklaart voorts te erkennen dat deze regeling niet verlengd kan worden.

In een separate unilaterale verklaring heeft de EU aangegeven hier kennis van te nemen. Nederland heeft kennis genomen van beide unilaterale verklaringen.

Unilaterale verklaring van zowel VK als EU over medicijnen voor mens en dier

Het VK verklaart dat zij voor een periode van maximaal 12 maanden na afloop van de overgangsperiode een aantal specifieke bepalingen van het Unierecht op gebied van medicijnen voor mens en dier anders zullen toepassen om bedrijven de mogelijkheid te geven zich aan te passen aan de nieuwe situatie. Het gaat hierbij om 1) het opheffen van de verplichting om veiligheidsvoorzieningen op medische producten buiten werking te stellen wanneer geleverd vanuit de EU naar het VK; 2) tijdelijk laten plaatsvinden van kwaliteitscontroles in het VK voor medicijnen in Noord-Ierland; en 3) het afzien van handhaving voor bepaalde schendingen van Unierecht door het ontbreken van productieautorisatiehouders in Noord-Ierland.

In een separate unilaterale verklaring heeft de EU aangegeven hier kennis van te nemen. Nederland heeft kennis genomen van beide unilaterale verklaringen.

Unilaterale verklaring van zowel EU als VK over art. 10(1) Protocol Ierland/Noord-Ierland

De EU verklaart bij toepassing van art. 107 VWEU dat ziet op staatssteun rekening te houden met de plaats van Noord-Ierland in de interne markt van het VK. Daarbij verklaart de EU haar ingrijpen te baseren op daadwerkelijke cijfermatige impact en geeft aan dat de toepassing van staatssteunregels op bedrijven in Noord-Ierland alleen mogelijk is indien er een '*genuine and direct*' link met Noord-Ierland is en de staatsteun een impact heeft op handel tussen de EU en Noord-Ierland.

In een separate unilaterale verklaring heeft het VK aangegeven hier kennis van te nemen. Nederland heeft kennis genomen van beide unilaterale verklaringen.

c. Het overeenkomen van een lijst van 25 personen die bereid en in staat zijn als lid van een arbitragepanel op te treden

Geschillen over de uitlegging en toepassing van het terugtrekkingsakkoord kunnen de EU en het VK voorleggen aan het door het terugtrekkingsakkoord ingestelde Gemengd Comité, waarin zowel de EU als het VK vertegenwoordigd is. Indien het Gemengd Comité er niet in slaagt een geschil via overleg op te lossen is er de mogelijkheid het geschil voor te leggen aan een arbitragepanel. Het terugtrekkingsakkoord (artikel 171) bepaalt dat het Gemengd Comité nog voor het einde van de overgangperiode een lijst van 25 personen dient vast te stellen die bereid en in staat zijn als lid van een arbitragepanel op te treden. De EU en het VK hebben ieder tien personen voorgedragen als arbitragepanelleden en hebben gezamenlijk vijf personen voorgedragen die als voorzitter van het arbitragepanel kunnen optreden. Elk arbitragepanel dat zich over een concreet geschil buigt bestaat uit vijf leden: twee voorgesteld door de EU, twee door het VK en één gezamenlijk voorgestelde voorzitter.

Om aan de kant van de Unie tot de lijst met tien personen die bereid en in staat zijn als lid van een arbitragepanel op te treden en tot de kandidaten voor het voorzitterschap van het arbitragepanel te komen, heeft de Commissie de lidstaten gevraagd maximaal twee geschikte kandidaten voor te dragen. Kandidaten moeten aan een aantal vereisten voldoen zoals de eis van onafhankelijkheid, alle gestelde eisen om in hun onderscheiden landen de hoogste rechtelijke ambten te bekleden of bekendstaan als kundige rechtsgeleerden en beschikken over gespecialiseerde kennis van of ervaring met het recht van de Unie en internationaal publiekrecht.⁶ Nederland heeft daarvoor een transparante wervingsprocedure opgezet met publicatie van de vacature online⁷ en een briefselectie door een onafhankelijk selectiepanel. Op basis van deze selectieprocedure heeft Nederland twee geschikte kandidaten geselecteerd en voorgedragen bij de Commissie. Beide kandidaten die namens Nederland aan de Commissie zijn voorgedragen zijn op de lijst geplaatst, één kandidaat op de lijst met arbitragepanelleden die namens de Unie zitting neemt in een arbitragepanel en één kandidaat op de lijst met gezamenlijke voorzitters. De lijst is inmiddels overeengekomen en wordt voor het einde van het jaar ondertekend door de gezamenlijke voorzitters van het Gemengd Comité.

Nederland heeft ingestemd met het aan dit besluit van het Gemengd Comité voorafgegane Raadsbesluit en verwelkomt de overeengekomen lijst.

+ + +

⁶ Artikel 171(2) van het terugtrekkingsakkoord.

⁷ <https://www.werkenbijdeeu.nl/vacature-kandidaat-lid-arbitragepanel-voor-het-terugtrekkingsakkoord-eu-vk>